

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนเมือง อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษามีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเคราะห์ข้อมูล
5. ระยะเวลาในการวิจัย
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ในเขตตำบลโพนเมือง อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 483 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ในเขตตำบลโพนเมือง อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 219 คน ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามานะ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

จากสูตร n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (โดยการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้มี

ค่าเท่ากับ 0.05)

แทนค่าจากสูตร

$$n = \frac{483}{1 + [483 \times (0.05)^2]}$$

$$n = 218.79 = 219$$

เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างเต็มจำนวน ผู้ศึกษาได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 219 คน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้ศึกษาได้หาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) แยกตามสัดส่วนคณะกรรมการหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการหมู่บ้านมีทั้งหมด 16 กลุ่ม ตามจำนวนหมู่บ้าน ในแต่ละหมู่บ้านจำนวนของคณะกรรมการหมู่บ้าน (จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง) จะไม่เท่ากัน เพื่อให้เกิดการกระจายของกลุ่มตัวอย่างในสัดส่วนที่เท่ากันตามจำนวนของประชากรกลุ่มตัวอย่าง จึงหาค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อประชากรทั้งหมดของคณะกรรมการหมู่บ้าน แล้วนำผลที่ได้ไปคูณกับประชากรของคณะกรรมการหมู่บ้านก็จะได้จำนวนตัวอย่างที่จะทำการสุ่มตัวอย่างต่อไป

แสดงวิธีการหาค่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเทียบบัญญัติไตรยางค์ ดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} = \frac{\text{จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จำนวนประชากรทั้งหมด

ตัวอย่างกรณี บ้านโพนเมือง หมู่ที่ 1 มีคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 25 คน

$$\text{แทนค่าในสูตร} = \frac{219 \times 25}{483}$$

$$\begin{aligned} \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง บ้านโพนเมือง หมู่ที่ 1} &= 11.33 \\ &= 11 \text{ คน} \end{aligned}$$

รายละเอียดการแบ่งจำนวนของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลโพนเมือง จำนวน 16 หมู่บ้าน ปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ 1-16 ในเขตตำบลโพนเมือง อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนคณะกรรมการหมู่บ้าน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านโพนเมือง หมู่ที่ 1	25	11
2	บ้านโพนเมือง หมู่ที่ 2	32	15
3	บ้านโพนเมือง หมู่ที่ 3	27	12
4	บ้านโพนเมือง หมู่ที่ 4	31	14
5	บ้านคงบัง หมู่ที่ 5	34	15
6	บ้านกอก หมู่ที่ 6	28	13
7	บ้านเหล่า หมู่ที่ 7	35	16
8	บ้านน้ำคำ หมู่ที่ 8	27	13
9	บ้านน้ำคำ หมู่ที่ 9	33	15
10	บ้านธาตุ หมู่ที่ 10	30	14
11	บ้านโนน หมู่ที่ 11	32	15
12	บ้านโนน หมู่ที่ 12	29	13
13	บ้านสามัคคี หมู่ที่ 13	29	13
14	บ้านหนองแ่ง หมู่ที่ 14	33	15
15	บ้านบาก หมู่ที่ 15	25	11
16	บ้านโพนเมือง หมู่ที่ 16	31	14
รวมทั้งสิ้น		483	219

หลังจากได้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านแล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากจำนวนคณะกรรมการหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้านโดยใช้วิธีการจับสลาก ทำการเขียนชื่อคณะกรรมการหมู่บ้าน ลงในแผ่นกระดาษ ใช้

1 แผ่นต่อ 1 ชื่อ ลงในกล่อง แล้วจึงหยิบมาทีละแผ่น เมื่อจับได้ชื่อใดก็บันทึกไว้แล้วนำกลับเข้าไปในกล่อง เพื่อให้แต่ละชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่าๆกันถ้าจับได้รายชื่อเดิมให้จับใหม่จนครบจำนวนของจำนวนคณะกรรมการหมู่บ้าน 219 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ชุมชนที่อยู่อาศัย (หมู่บ้าน) ระดับการศึกษา และ อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนเมือง อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบแบบสอบถามและคำถามเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มีระดับการมีส่วนร่วม 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด โดยคำถามจะครอบคลุมรูปแบบของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนเมือง อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการวิจัย

2.2 กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบคิด วัตถุประสงค์และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนเมือง แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามทั้ง ปลายปิด และแบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยปรับปรุงจาก กระบวนการมีส่วนร่วม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527 : 272)

2.3 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข และเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

3. การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้ถูกต้องตามหลักวิชาและความสมบูรณ์ของ แบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) กำหนดดังนี้

สอดคล้อง	มีค่าเท่ากับ	1
ไม่แน่ใจ	มีค่าเท่ากับ	0
ไม่สอดคล้อง	มีค่าเท่ากับ	-1

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

3.1.1 นายประจักษ์ อุณาศรี วุฒิ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแจ้ง อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหา

3.1.2 นางเดือนใจ พรหมชินวงศ์ วุฒิ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดผลประเมินผล) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองขามวิทยา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผล ประเมินผล

3.1.3 นางทัศนาวดี โพนเมืองหล้า ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองต้น ตำบลเขวา อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเสนออาจารย์ที่ ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง

3.3 ตรวจสอบคุณภาพด้วยการนำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 ไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการหมู่บ้านในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลโพนเมือง อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 40 คน ที่ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกด้าน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครองมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพนเมืองเพื่อประสานการเก็บข้อมูลของคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตตำบลโพนเมือง อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังคณะกรรมการหมู่บ้านที่เป็นประชากรที่ในการศึกษาให้ได้ครบจำนวน 219 ฉบับ
3. ให้มีผู้ช่วยวิจัยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง
  2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding form)
  3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อจากอำนาจการจำแนกรายข้อในแบบสอบถามกำหนดไว้ 5 ระดับ ให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)
ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปพร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551 : 186)

มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ
	ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ
	ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล โพนเมือง อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

2. การวัดระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล โพนเมือง อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โพนเมือง อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมดังนี้

3.1 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตามที่อยู่อาศัย (หมู่บ้าน) ใช้การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ *F-test* (One-way ANOVA)

3.2 ผู้ศึกษาได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติในการเปรียบเทียบที่ระดับ .05 และหากพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ศึกษาจะเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอแนะได้แก่ การแจกแจงความถี่ และ
พรรณาคความ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY